

KEES MERCKX

OBRAZ ČESKÉ LITERATURY V NIZOZEMÍ

Vytvoření obrazu je fenomén, který lze jen stěží objektivně určit a na který lze pohlížet ze dvou úhlů. Obraz (české literatury¹) můžeme ještě s trochou námahy vymezit na základě překladů, jež byly postupem času vytvořeny, i když ty – jak uvidíme později – tvoří pouze jeden z faktorů, který k formování obrazu přispívá. Na druhé straně však: jakou představu si kdo vytvořil? Je vůbec možné vytvořit si jednu obecnou představu nebo je tato představa spíše rozrůstajícím se a zmenšujícím se prostorem podle toho, zda do ní zahrneme subjekt, tedy jejího „stvořitele“? Subjekt je zde nejistým faktorem. Vždyť moje představa o české literatuře je po letech studia zcela jiná než představa mé sousedky, která ráda čte, ale nemá specifickou zálibu v české literatuře, a ta je zase docela jiná než představa obyčejného člověka, který zpravidla nečte víc než noviny a ještě přitom pravděpodobně přehlíží eventuální literární přílohu.

Abychom se mohli věnovat druhé straně věci a mohli si vytvořit více méně objektivní „představu“ (tedy jakousi představu o vytvoření obrazu české literatury), potřebujeme složitý a časově náročný sociologický průzkum ve formě reprezentativní ankety, kterou v rámci tohoto příspěvku nebylo možné provést. Zde si tedy musím vystačit s první stranou problému: jaké jsou literární a případně mimoliterární faktory, které snad přispěly k jakémoliv formě utváření obrazu české literatury?

Bylo by příjemné, kdybychom mohli vyjít z podobného seznamu překladů, jaký vznikl díky Olze Krijtové a jejím kolegům, kteří sesbírali a popsali podivuhodné množství českých překladů nizozemské literatury.² My, Nizozemci, bohužel takový seznam k dispozici nemáme, ale už se na něm pracuje³. Několik

1 L. Machala, E. Petrů (red.), *Panorama české literatury* (Olomouc, 1994).

2 Olga Krijtová, Ruben Pellar, Petra Schürová, *Bibliografie překladu z nizozemštiny do češtiny a slovenštiny od roku 1890 do roku 1993. Bibliografie van vertalingen uit het Nederlands in het Tsjechisch en Slowaaks vanaf 1890 tot 1993* (Praha: Jednota tlumočnicků a překladatelů, 1993).

3 První orientační seznam viz: Wilken W. K. H. Engelbrecht, "Schwejk versus Kapitein Bontekoe. Die niederländische Literatur in tschechischer und die tschechische Literatur in

důležitých spisovatelů a překladů jejich děl je přirozeně již známo a dále se o nich zmíním, ale ani v nejmenším se nebudu snažit podat jejich úplný výčet.

Jestliže přeložená díla navzájem porovnáme, zjistíme, že co se týče nejstaršího překladu, Češi nad Nizozemci vysoko vyhrávají. Dílo nizozemského humanisty Erasma Rotterdamského *Laus stultitiae* (čes. *Chvála bláznovství*, Strařpurk 1511) bylo přeloženo do češtiny už v roce 1513⁴. Český překlad (i když z novověké latiny) byl zároveň prvním překladem tohoto díla vůbec. Jeho popularita souvisí s duchovním klimatem Čech, které měly zrození reformace již dávno za sebou (přibližně o jedno století dříve – v roce 1415 – zemřel Jan Hus mučednickou smrtí), zatímco v ostatních částech Evropy musela reformace ještě proběhnout. Kritika dogmat a praktik římskokatolické církve se tedy v českých zemích opírala o mnohem delší tradici.

Českou osobností z trochu pozdější doby (více než jedno století) je přirozeně Komenský, kterého Nizozemci z nejrůznějších důvodů dobře znají.⁵ Zatímco Erasmus jako Evropan pobýval dlouhou dobu v Basileji, kde byl nepochybně v kontaktu s českou reformací, Komenský strávil čtrnáct let v Nizozemí, poté co byl ze své vlasti vyhnán protireformací, jež nad českými „protestanty“ neměla slitování a jež se dopouštěla opravdového násilí. V Amsterdamu, kde Komenského přijala bohatá protestantská rodina De Geerů, vyšlo jeho sebrané, latinsky psané didaktické dílo (1657). V Nizozemí Komenský také roku 1670 zemřel. Naarden, kde se od konce dvacátých let nachází tzv. mauzoleum, se stal poutním místem mnoha Čechů, kteří navštívili Nizozemí.

Mohli bychom si tedy myslet, že Komenský bude vzhledem k pohostinnosti a stejnému smýšlení Nizozemců z větší části přeložen. Kvantitativně tentokrát nizozemské překlady (včetně překladů z latiny) opravdu vítězí. Známe velké množství překladů jeho díla, např. náboženský traktát *De Zelo* (čes. *Horlivost ve víře*)⁶ – ten však dokazuje, že s podobností ve smýšlení Komenského a jeho nizozemských bratří ve víře to nebylo tak slavné. Nizozemský překlad pochází

niederländischer Übersetzung“, in: Leopold R. G. Decloedt a Herbert van Uffelen (red.) *Der niederländische Sprachraum und Mitteleuropa* (Wien/Köln/Weimar: Böhlau, 1995), str. 103–114.

4 J. Vlček, *Dějiny české literatury* (Praha, 1940), I, str. 353. J. Vlček uvádí toto datum, zatímco ostatní zmiňují dokonce rok 1511. To by znamenalo, že překladatel – významný český humanista Řehoř Hrubý z Jelení – mohl znát radikálnější, „divoký“ text, který Erasmusovi přátelé vydali bez souhlasu autora roku 1509 v Paříži.

5 Srov. Emma Urbánková, *Soupis děl J. A. Komenského* (Praha 1959), Kees Merckx a Bram Schutvlot, *Johannes Amos Comenius 1592–1992. Catalogus [...]* (s úvodem a seznamem Komenského děl vydaných před r. 1801 v Amsterdamské univerzitní knihovně) (Amsterdam, 1992).

6 V Leidenu se nachází ještě spis *Basuynne des Ghenaden Jaer voor de Bohemische Natie* (Campan, 1632!), v kterém Komenský vyslovil naději, že třicetiletá válka brzy skončí. Jedná se pravděpodobně o jediný dochovalý exemplář (= překlad!) textu s tímto názvem (srov. Emma Urbánková, *Soupis děl J. A. Komenského*). Knížka se nachází v univerzitní knihovně v Leidenu.

z r. 1669 a věnování v nizozemštině sedmnáctého století zní dnes velmi dojemně:

O horlivosti, bez vědy a lásky. Bratrské napomenutí [...] ke zmenšení zášti [...].

Nebo si připomeňme překlad latinského školního dramatu *Diogenes cynicus redivivus*, který byl opakovaně vydán v letech 1672, 1676 a 1719, což mohlo být dáno značnou popularitou této „satiry“. Ta byla dokonce několikrát vydána v jednom svazku s Erasmovým dílem *Laus stultitiae* (1710, 1719), protože Komenský ve své satíře rovněž kritizuje a komentuje určité duchovní směry. Podaný nizozemský název zní *Den verzezen hondschen Diogenes* (O vzkříšeném psíku Diogenovi). Ani jedno z jmenovaných děl nemá vysloveně literární charakter, možná snad jen to druhé, které se jako divadelní hra uvádí dodnes. Obě díla však sledují především filozoficko-didaktické cíle.

Komenský se stal známým především díky svému didakticko-pedagogickému dílu. Také některá z těchto děl byla v době vydání „přeložena“, nebo lépe řečeno vybavena nizozemským slovníčkem – tak jako *Vestibulum ...* („vstupní hala“, první vydání v nizozemštině pochází z roku 1642) a populární latinská učebnice *Janua ...* z r. 1660 (další výtisky vyšly v letech 1662, 1666, 1667, 1675, 1691, 1694). Tato knížečka nese opět hezký podtitul:

Zlatá otevřená dvířka jazyků neboli zahrada semen a rostlin [„seminarium“! K. M.] všech jazyků [...].

Z původně neliterárních děl Komenského, která mají snad ještě největší literární nádech, musíme přirozeně jmenovat *Labyrint světa ...* Neděste se, toto mistrovské dílo bylo přeloženo až r. 1788 (! a to ještě z němčiny), tj. přibližně 125 let po českém vydání (Lešno, 1631; Amsterdam, 1663) a navíc dostalo „vymyšlený titul“ *Wysgeerige en heekelende reizen, door de geheel wereld en door alle de standen der menschelyke bedryven* (Filozofické a satirické cesty po celém světě a po všech stavech lidského společenství). Komenský byl uveden jako autor, ale se začátečními písmeny Z. A. místo J. A. Trvalo to do roku 1926 (!), než vyšel první „opravdový“ překlad (z češtiny). Bylo to zásluhou R. A. B. Oosterhuise, který ostatně do nizozemštiny přeložil více Komenského textů. Překlad *Het labyrint der wereld en het paradys des harten* (Labyrint světa a ráj srdce) vznikl v době, kdy zájem o tehdejší Československo jako mladou, zranitelnou demokracii v srdci Evropy znovu vzrůstal.

Jiným známým pedagogickým (neliterárním) dílem Komenského je *Orbis pictus*, vícejazyčný obrázkový slovník, jenž byl poprvé vytištěn roku 1657 v Amsterdamu, zažil opravdové vítězné tažení Evropou a byl přitom přeložen do mnoha jiných jazyků (také do méně běžných jako jsou dánština, maďarština, švédština, italština, slovenština, polština, řečtina). Toto dílo bohužel nenajdeme – alespoň ne v 17. nebo 18. století – s holandským (nebo dolnoněmeckým či

belgickým, jak se nizozemština tehdy označovala)⁷ slovníčkem. Existuje ale nizozemské vydání z 19. století *Orbis pictus, of geschilderde wereld* (čes. *Orbis pictus aneb Malovaný svět*) (Leiden, asi 1840), které není zaznamenáno v žádné z uvedených bibliografií. Jde o překlad J. A. Susanny, který byl vytvořen podle hornoněmeckého překladu H. Grünewalda a vydán roku 1841⁸. V předmluvě není ani zmínka o Komenském – za originál je označen německý překlad. Kniha se přitom zdá být spíše přepracováním původního obrázkového slovníku *Orbis pictus*: obrazy a text jsou uváděny odděleně. První „nizozemské“ vydání pochází z roku 1991. Byl to reprografický výtisk s novým nizozemským překladem textu.

Předběžný závěr tedy zní: Komenský byl zcela jistě důležitým faktorem pro vytvoření představy o českém náboženství, filozofii a vědě, ať už nepřímou prostřednictvím literárního díla. Komenský byl však osobností evropskou a ještě k tomu z donucení strávil dlouhou dobu ve vyhnanství v Nizozemí. To bylo pro jeho popularitu pravděpodobně stejně důležité jako to, co napsal, nehledě na latinskou učebnici a školní hru *Diogenes*. Poměrně malý zájem o tohoto univerzálního českého vědce v Nizozemí dokazuje např. i to, že univerzitní knihovna v Amsterdamu začala Komenského dílo seriózně schraňovat až ve druhé polovině 19. století. A pomysleme na to, že Komenský během svého pobytu v Amsterdamu mnohokrát navštívil kolébku univerzitní knihovny, kapli sv. Anežky, a dostal k ní od městské správy dokonce i klíč.

Osmnácté století nepřispělo k vytvoření naší představy o české literatuře ničím novým. Avšak století devatenácté znamená obrat v hodnocení Komenského. Uvedl jsem již Leidenské vydání slovníku *Orbis pictus*. Přinejmenším stejně zajímavý je ale i nizozemský překlad díla *Didactica magna* (čes. *Velká didaktika*) z roku 1657, která se v Evropě na konci století překládala velmi často. Nizozemský překlad *De groote onderwijsleer* (Tiel, 1892) je toho důkazem. V úvodu se poznamenává: „Výnos z prvního nákladu (1000 výtisků) je určen pro Pokladnu na podporu ‚Svazu nizozemských učitelů‘“⁹. To nám možná vysvětluje popularitu této knihy v nizozemských učitelských kruzích. Také zde se však jedná o neliterární, didakticko-pedagogický text, i když číst tuto trochu strnulou nizozemštinu z konce 19. století je často opravdovým potěšením.

Některé hlavy se asi ke vzdělávání nehodí vůbec, stejně jako se sukovité dřevo nehodí pro jemnou práci [...] ¹⁰

⁷ Zibrť uvádí vydání z roku 1673 vtištěné u Elzevirů, které se však neobjevuje v díle A. Willemse: *Les Elzevir* (Brusel 1880). K. Pilz o Zibrťově konstatování pochybuje. Srov. Čeněk Zibrť, *Bibliografie české historie*, V, svazek 2 (Praha, 1911/12) a Kurt Pilz, *Johann Amos Coenius. Orbis Sensualium Pictus. Die Ausgaben* (Nürnberg, 1967).

⁸ Tento překlad je možné nalézt podle titulu v počítačové bázi univerzitní knihovny v Leidenu.

⁹ Comenius, *De groote onderwijsleer* (Tiel, 1892), str. 4.

¹⁰ *Ibid.*, str. 118.

A Komenský shovívavě pokračuje:

Úplné idioty ostatně potkáváme stejně zřídka jako lidi bez končetin [...] ¹¹

V meziválečném období, především od konce dvacátých let, následovala druhá vlna překladů z češtiny, která souvisela na jedné straně s koncem 1. světové války, na straně druhé s nadějným vznikem Československé republiky i s jejím příliš rychlým a tragickým zánikem – nejdříve založení první republiky roku 1918 a poté po pouhých dvaceti letech její zánik jako následek vzrůstajícího se fašismu. S prvním mimoliterárním faktorem úzce souvisí dílo Jaroslava Haška o dobrém vojáku Švejkovi, který si dělal blázný nejen z rakousko-uherského militarismu, ale i z dvojakosti českých vojáků, kteří se svým zapřísáhlým rakousko-uherským nepřitelem museli bojovat proti bratrům Slovanům. Plebejský hrdina/antihrdina měl však malý úspěch v nudném, měšťanském a nacionalistickém Československu mezi válkami. Když ale v roce 1926 vyšel německý překlad Grete Reinerové, začal Švejkův vítězný pochod světem. Do nizozemštiny přeložil Švejka S. van Praag roku 1929. Za tři roky následovalo dokonce druhé vydání. Poté jsme museli čekat až do padesátých a sedmdesátých let, než vyšel nový překlad tohoto mistrovského díla. Dokonce ani zřejmý úspěch tohoto románu ve světě, včetně Nizozemska, nezabránil tomu, aby v roce 1997 korespondent nizozemského deníku *De Volkskrant* v Praze v jednom novinovém článku nezaměnil spisovatele Jaroslava Haška za jistého Jakoba Hlaseka, tenistu hrajícího za Švýcarsko... Poněkud směšný omyl, protože Hašek se svou nadměrnou spotřebou alkoholu a příliš těžkým tělem musel být opakem atletické figury sportovce.

Se vznikem a zánikem Československa souvisí literární dílo jiné osobnosti české literatury – Karla Čapka, který filozoficky a politicky patřil ke kruhu intelektuálů soustředěných kolem prvního prezidenta T. G. Masaryka. Řada jeho děl byla přeložena do nizozemštiny mj. zásluhou Evy Raedtové-de Canterové ve třicátých letech a Jana Molitora alias Aimé van Santena těsně po válce. Kupodivu však zůstalo nepřeloženo – pokud je mi známo – jedno z Čapkových nejdůležitějších děl – divadelní hra *R. U. R. (Rossum's Universal Robots, 1920)*, již si Čapek získal světové jméno vymyšlením nového termínu a tématu ‚robot‘.

Mimoto má toto dílo také nizozemský nádech – v názvu továrny na roboty se objevuje slovo Rossum, které v Nizozemí známe z dýmkového tabáku. V češtině je to narážka na slovo „rozum“ (rede, verstand¹²). Pokud je mi známo, navštívil Čapek Nizozemí poprvé až koncem června roku 1931, kdy se tam konalo zasedání PEN-klubu. Z této doby pocházejí autorem pěkně ilustrované črty *Obrázky z Holandska* (1932, niz. *Over Holland*, 1933 a 1944). Možná se však Čapek setkal se jménem (Van) Rossum již dříve na tabákových reklamách, na kterých

¹¹ Ibid.

¹² To bylo pro německého překladatele (pražský Němec Otto Pick) důvodem, aby slovo „Rossum“ nahradil slovem „Werstand“, čímž se titul změnil na *WUR* (1922).

odsouzenému na popravěšti nabízejí potáhnutí 'útěchy' z dlouhé kamenné dýmky. Tento obrázek mohl asi vidět i v Praze nebo v reklamách za první republiky. Navíc měl Karel Čapek velký zájem o 'malé', aplikované umění.

Do nizozemštiny už ale byly přeloženy – a v ní také uvedeny – další jeho hry¹³: *Věc Makropulos* (1926, niz. *Makropulos*), *Bílá nemoc* (1937, niz. *De witte ziekte*) a *Matka* (1939, niz. *Moeder*), přičemž poslední dvě jsou typickou reakcí na dramatické národní události, resp. na stále se vzdávající fašismus a zánik republiky po Mnichově 1938, který občany stavěl před morální dilema, jak se něčemu takovému bránit. První hra má stejně jako *R. U. R.* antiutopické, katastrofické téma: vynález elixíru, který může značně prodloužit život.

Kromě toho vyšel v roce 1939 v nizozemském překladu *De eerste brigade* Čapkův román *První parta* (1937). Román pojednává o důlním neštěstí a o hrdinství, které doprovází pokusy o záchranu obětí. Byla to Čapkova odpověď – vzít si jednou k srdci dělnické téma, a to v době extrémního politického přechodu doprava. Nedávno toto dílo znovu přeložil Hans Krijt pod názvem *De eerste ploeg* (1986). V souvislosti s těmito a dalšími překlady a zpracováními Čapka se před válkou setkáváme ještě s překladem jednoho díla komunistické spisovatelky Pujmanové a s překladem románu *Dům bez pána* (1937, niz. *Het testament*, 1939) židovského spisovatele E. Hostovského, který emigroval do Spojených států. Fakt, že dílo čtvrté (po Komenském, Haškovi a Čapkovi) velké postavy české literatury – Vladislava Vančury – zůstalo nepřeložené, je třeba připsat na vrub nepřeložitelnosti jeho literárního stylu. Poválečný překlad *De bakker Jan Marhoul* (čes. *Pekař Jan Marhoul*, 1969) musí být označen za neúspěšný.

Zajímavé jsou ještě překlady, které vznikly a byly vydány během 2. světové války. Patří sem překlad katolického ruralisty Čepa (*Slagschaduwien*, čes. *Hranice stínu*, 1943/44), který emigroval do Francie. Jak Hostovského, tak i Čepa přeložil A. E. Bouteljé, autor známého kapesního česko-nizozemského slovníčku. Politicky pikantní jsou dále dva překlady ze slovenštiny. Slovensko bylo totiž během 2. světové války klerofašistickým státem. Prvním překladem je překlad díla B. Njemtsové (místo Němcové!), významné české spisovatelky poloviny 19. století, která v rámci svého folkloristického průzkumu sebrala slovenské pohádky a převyprávěla je do češtiny, *Slowaaksche sprookjes* (čes. *Slovenské pohádky a pověsti*, 1943). Její nejčastěji překládaná kniha *Babička* však dodnes do nizozemštiny přeložena není. Druhým autorem, jehož dílo bylo přeloženo do nizozemštiny, je slovenský spisovatel J. C. Chronsky (místo J. Cíger Hronský!). Jeho lyrický román *Jozef Mak*, přeložený pod názvem *De schamele vreugden van Josef Mak* (1945), překypuje sociálním sentimentem. Tento slovenský autor, který publikoval různé práce i za Slovenského štátu, emigroval po válce přes Rakousko a Itálii do Jižní Ameriky, protože se nemohl smířit s obratem poválečného politického klimatu doleva.

¹³ Během svého výzkumu jsem narazil na fríský (!) překlad *Addam de skepper* z šedesátých let (česky *Adam stvořitel*, 1927).

Krátce po válce se objevila dnes již zcela zapomenutá hra Čapkovy manželky Olgy Scheinpflugové, zajisté ještě jako pokračování již dříve zmíněného zájmu o Čapka. Tato hra nese název *Guyana* (1947), který Nizozemce svou zeměpisnou polohou blízko bývalé nizozemské kolonie Surinamu zajisté oslovil.

Těsně po válce vychází rovněž překlad Fučíkova pamfletu *Met de strop om mijn nek* (*Reportáž psaná na oprátce*, 1948), který se stal známým v komunistických kruzích a byl přeložen do několika jazyků. Nyní vyšlo najevo, že původní český text byl po válce změněn. V každém případě byl nizozemský překlad téměř synchronní, což se však v tradici česko-nizozemských překladů stávalo zřídka. Např. Weilův válečný židovský román *Život s hvězdou* (1949) z téže doby jsem přeložil teprve já v roce 1989 pod názvem *De ster van Jozef Roubíček*.

Předběžný závěr vzhledem ke dvěma předcházejícím obdobím je takový, že vyhnanecký pobyt v Nizozemí tentokrát žádnou roli v popularitě české literatury nehrál. Na druhé straně však evropská úroveň Haška a Čapka, z nichž druhý „prorazil“ především v anglosaském světě, k jejich popularitě v Nizozemí přispěla. Nebylo tomu ani tak, že by se do nizozemštiny automaticky překládalo dílo českého spisovatele, který navštívil Nizozemí a poté o tom podal literární zprávu. Bass byl např. na olympijských hrách v Amsterdamu v roce 1928 a zážitky z cesty zpracoval v „Holandském deníku“, který podle mě nebyl do nizozemštiny přeložen. Oproti tomu v nizozemštině vyšel jeho román *Cirkus Humberto* (1955, niz. *Circus Umberto*), i když byl přeložen z němčiny.

Dále je pro toto období příznačné, že podnět k různým překladům dalo také jiné mezinárodní hnutí (komunismus) a jiný mezinárodní jev (pronásledování Židů). To platí i pro překlad knihy s židovským tématem *Meneer Theodor Mundstock* (1986, podle originálu *Pan Theodor Mundstock* z roku 1963). Tato mezinárodní hnutí mohou přirozeně vždy v různých zemích počítat s určitým zájmem a literární díla, která mají takový mezinárodní dosah, se potom často překládají. Fakt, že to platí také pro překlady ze slovenštiny (tj. že např. určité knihy byly přeloženy z důvodu sympatie pro fašistický Slovenský štát), nelze úplně vyloučit.

Opravdu velká vlna překladů přišla však až v sedmdesátých letech a z různých důvodů ji můžeme opět připsat na vrub emigraci. Na jedné straně se spisovatelé se střídavými úspěchy „mísili“ s cizími kulturami (Kundera, Škvorček, Gruša, Lustig, Fischl/Dagan aj. – omezují se pouze na autory přeložené do nizozemštiny). Na straně druhé – také díky emigraci – se rozšiřovala znalost českého jazyka a kultury v zahraničí, a tím také počet překladatelů. Kromě toho existuje ještě tzv. vnitřní emigrace disidentských spisovatelů, kteří se sice fyzicky nemíchali s cizími kulturami, ale jejich spisy zakázané ve vlastní zemi však často nacházely odbytí v zahraničí. Lze tedy předpokládat, že díky této situaci svět v sedmdesátých a osmdesátých letech o české kultuře věděl, což vedlo k překladům, kterých je příliš mnoho, než abychom je mohli vyjmenovat, proto se spokojím s vyjmenováním nejdůležitějších autorů: Vaculík, Havel, Klíma, Hrabal, Kohout, Brabcová, Kriseová, Kantůrková, Hodrová, Jámek, Sidon,

Putík, Boučková, Viewegh aj. A to jsem ještě ani nebral v potaz poezii a dětskou literaturu.

Z této neuvěřitelně početné skupiny musíme vyzdvihnout několik jmen. Při utváření obrazu české literatury hraje přirozeně hlavní roli Kundera (velký počet titulů s téměř synchronními překlady). Ačkoliv kritici jeho dílo ne vždy jednoznačně považují za mistrovské, nemůžeme se vyhnout faktu, že je po Haškovi nejvíce překládán, a tím se stal i nejznámějším ze jmenovaných autorů, a to jak ve světě, tak i v Nizozemí. Jedním z neméně důležitých faktorů Kunderovy slávy je zpracování mimoliterárního tématu dobové politiky a ‚emigrace‘ a rovněž zfilmování některých jeho románů.

Rovněž dramatická tvorba V. Havla (zejména jednoaktovky) a jeho eseje jsou velmi rozšířené. Jedním z mimoliterárních faktů přitom je, že Havel byl díky získání (nizozemské) Erasmovy ceny v roce 1986 označen za disidentského šampióna. Tato role byla až do Havlova vzestupu vyhrazena Vaculíkovi. Také Havel se téměř v celém svém díle zabýval politikou jako jevem, který znásilňuje individuální život, jazyk používá jako nástroj moci a podkopává původní poslání jazyka – komunikaci a kreativitu.

Po disidentském období se Havlova popularita ještě zvětšila – jednak díky roli, kterou sehrál v politice během ‚sametové revoluce‘, jednak díky tomu, že se stal prezidentem. Tím se zdá být jeho plodné literární období u konce, on sám se teď dokonce mocenským faktorem stal. Názory na literární kvalitu a ‚hratelnost‘ jeho her se rozcházejí. Fakt, že se jeho dílo překládá ve velkém, tedy nepochybně souvisí i s politickou kritikou.

A potom Hrabal. Na jeho pozici ‚politického zvířete‘ lpějí skvrny mimoliterární, které ho poněkud znevýhodňují. Jeho sporná sebekritika v roce 1975 ho tenkrát stála mnoho sympatií především ve vlastní zemi. V zahraničí, kde jeho texty zůstaly nedotknuty cenzurou, se však Hrabalova popularita neustále zvětšovala díky jeho výjimečnému literárnímu stylu plnému bizarních obrazů a nápadů, které prýští na papír v nepřerušném proudu. Ačkoliv je ve své zemi nazýván ‚lidovým‘ spisovatelem, jeho styl je tak mimořádný, že toto epiteto v překladu nikdy získat nemůže. Nicméně okruh hrabalovských fanatiků v Nizozemí roste s počtem překladů jeho díla.

Do této chvíle jsme – jak již bylo řečeno – nevěnovali pozornost mj. dětské literatuře, i když právě zde zpravidla politizace literatury zaostává a univerzální témata vítězí. Proto je dětská literatura nejméně spojována s národními hodnotami a nepřispívá tedy mnoho k formování obrazu české literatury. U dětské literatury, a to zejména u literatury pro malé děti, hraje roli ještě jeden faktor – ilustrace, které mohou být při výběru knihy rozhodující, zvláště pokud se jedná o ‚comics‘.

Nemluvili jsme ještě o přeložené poezii. Od sedmdesátých let byla poezie poměrně dost překládána, zejména zásluhou ‚rotterdamské‘ Jany Beranové. A přece podobná minivydání nikdy nemohou dosáhnout toho, že se snadno zapíší do čtenářského povědomí. Výjimkou je poezie Seifertova. Zde opět platí

mimoliterární skutečnost: roku 1984 byla Seifertovi udělena Nobelova cena za literaturu – částečně za literární hodnotu jeho díla, částečně za jeho statečný postoj v době politických represí, kdy on sám – tehdy již jako starý muž – neustoupil mocipánům ani o krok.

Závěr je zřejmý: obraz české literatury v Nizozemí byl často posilován mimo-literární skutečností. Vyhnanství, emigrace, cesty, prestižní mezinárodní ceny nebo určité historické faktory, díky nimž byl pohled světa upřen na české území a na českou – spíše potlačovanou, než vzkvétající – kulturu, resp. literaturu, stimulovaly šíření této kultury do různých zemí. Tento proces se přirozeně nemohl vyhnout kulturním hodnotám, ačkoliv tyto hodnoty v některých případech někteří kritizují. Pro popularitu české literatury a vytváření jejího obrazu to však není překážkou. Ba naopak – spíše přínosem.

Překlad: Magdaléna Chládková (UP Olomouc)

**Vertalingen vanuit het Tsjechisch naar het Nederlands/
Překlady z češtiny do nizozemštiny**

- Alois Adlof: *Gevonden schatten* (Nijkerk: G. F. Callenbach, 1909).
- Jindřich Šimon Baar: *Jan Cimbura, een Zuid-Tsjechische idylle*. Vert./Přel. F. Faulhaber en/a E. Faulhaber-Ciskovská (Bussum: F. G. Kroonder, 1946).
- Jan Beran: *Exercities* (Tsj./č.: *Exercicia*). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Meulenhoff, 1976).
- Jana Beranová: *Je plukt een zonnestraal* (Spierdijk: Stolpfoeve, 1975).
- Jana Beranová: *Jantje zag eens mensen hangen* (Rotterdam: Slofpers, 1976).
- Jana Beranová: *Abel en Kain waren ook broers. Het stille verzet vanaf het einde van de Praagse lente tot de zomer 1969* (Rotterdam: Beranová, 1978).
- Josef Bor: *Requiem Theresienstadt* (Tsj./č. *Tereziánské rekviem*). Vert./Přel. M. van Emde Boas-Starkenstein en/a W. Wielek-Berg (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1965).
- Josef Bouček: *Zwijgen tot je barst* (Tsj./č. *Mlčení mužů*). Vert./Přel. Hans Krijt (Den Haag: Leopold, 1978).
- Josef Bouček: *Hard tegen hard* (Tsj./č.: *Stane se této noci*). Vert. Přel. Miep Diekmann en/a Hans Krijt (Den Haag: Leopold, 1982)
- Tereza Boučková: *Indianenloop* (Tsj./č. *Indiánský běh*). Vert./Přel. Edgar de Bruin (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1993).
- Zuzana Brabcová: *Gevallen* (Tsj./č. *Zlodějina*). Vert./Přel: Edgar de Bruin (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1997)
- Zuzana Brabcová: *Ver van de boom* (Tsj./č. *Daleko od stromu*). Vert./Přel. Magda de Bruin (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1991).
- Jaroslav Brodský: *Het land Gamma* (Tsj./č. *Řešení Gama*). Vert./Přel. J. Voříšek e.a./a kol. (Amsterdam: Van Oorschot, 1972).
- Lósza Bubenik: *De hemel begint boven Europa* (Utrecht: De Fontein, 1958).
- J. A. Comenius: *Den verzezen hondschen Diogenes* (Lat. *Diogenes cynicus redivivus* – Rotterdam, 1672). Vert./Přel. Fransois van Hoogstraten (Amsterdam, 1719). [Amsterdam 1719, Samen met/Společně s Erasmus: *Lof der Zotheid* – Vert./Přel. Fransois van Hoogstraten]
- J. A. Comenius: *Wysgerige en heekelende reizen, door de geheele wereld en door alle de standen der menschelyke bedryven.*(Tsj./č. *Labyrint světa a ráj srdce*). Vert. uit het Duits/Přel. z němčiny ('s Gravenhage, 1788).
- J. A. Comenius: *Het labyrint der wereld en het paradijs des harten* (Tsj./č. *Labyrint světa a ráj srdce*). Vert./Přel. R. A. B. Oosterhuis (Amsterdam: W. N. Schors, 1926).
- Karel Čapek, *Het jaar van de tuinman* (Tsj./č. *Krakonošova zahrada*). Vert. uit het Engels/Přel. z angličtiny (Amsterdam: Van Holkema en Warendorf, 1932).
- Karel Čapek: *Over Holland* (Tsj./č. *Obrázky z Holandska*). (Amsterdam: Van Holkema en Warendorf, 1933 [1,2]).

- Karel Čapek: Hordubal. Vert./Přel: Eva Raedt-de Canter (Amsterdam: Van Holkema en Warendorf, 1934 (1), 1938 (2)).
- Karel Čapek: Tuuntje of het leven van een jongen hond (Tsj./č. Dášenka). Vert./Přel. Johan Luger (Amsterdam: Van Holkema en Warendorf, 1935 (1), 1938 (2)).
- Karel Čapek: Hoe een toneelstuk ontstond (Tsj./č. Jak vznikla divadelní hra). Vert./Přel. Jan Tenlings (Amsterdam: Van Holkema en Warendorf, 1937).
- Karel Čapek: Oorlog met de Salamanders (Tsj./č. Válka s mloky). Vert./Přel. Eva Raedt-de Canter (Amsterdam: Van Holkema en Warendorf, 1937).
- Karel Čapek: De eerste brigade (Tsj./č. První parta). Vert./Přel. W. A. Frick-Luyten (Amsterdam: Van Holkema en Warendorf, 1939).
- Karel Čapek: De eerste ploeg (Tsj./č. První parta). Vert./Přel. Hans Krijt (Den Haag: Leopold, 1986).
- Karel Čapek: Over Scandinavië. Vert. uit het Engels/Přel. z angličtiny (Amsterdam: Van Holkema en Warendorf, 1940).
- Karel Čapek: Kleine apocriefen. (Tsj./č. Kniha apokryfů) Vert./Přel. Jan Molitor [= Aimé van Santen] (Amsterdam: Van Campen, 1949).
- Karel Čapek: Oorlog met de salamanders (Tsj./č. Válka s mloky). Vert. uit het Engels door/z angličtiny přel. W. Wielek-Berg (Utrecht: Spectrum, 1966).
- Karel Čapek: Mijn honden, mijn katten (Tsj./č. Měl jsem psa a kočku). Vert./Přel. H. C. E. de Wit-Boonacke.
- Karel Čapek: De dichter (Tsj./č. Básník). Vert./Přel: Kees Mercks (Bibliofiele uitgave met illustraties van/Bibliofilní vydání s ilustracemi Adolfa Borna; Baarn: Arethusa Pers Herbert Blokland, 1992).
- Jan Čep: Slagschaduw (Tsj./č. Hranice stínu). Vert./Přel. A. E. Bouteljé (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1943 (1), 1944 (2)).
- Jana Červenková: Die avond met Milan (Tsj./č. Čtyřlístek pro štěstí). Vert./Přel. Hans Krijt en/a Miep Diekmann (Den Haag: Leopold, 1972).
- J. C. Hronský: De schamele vreugden van Josef Mak. Slowaaksche roman (Tsj./č. Josef Mak). Vert./Přel. J. van Oudshoorn (Den Haag: J. Philip Kruseman, 1945).
- Avigdor Dagan [= Viktor Fischl]: De hofnarren (Tsj./č. Dvorní šašci). Vert./Přel. Mieke Lindenburg (Amsterdam: Contact, 1992).
- Karel J. Erben: Tsjechische sprookjes. Waarschijnlijk via het Duits vertaald door/Pravděpodobně z němčiny přel. Leo Landsman (Brussel/Schaerbeek: Steenlandt, 1943). [zie ook/viz. také Němcová]
- Julius Fučík: Met de strop om de nek. (Tsj./č. Reportáž psaná na oprátce). Vert./Přel. Magda van Emde-Boas en/a Willy Berg (Amsterdam: Pegasus, 1948).
- Ladislav Fuks: Meneer Theodor Mundstock (Tsj./č. Pan Theodor Mundstock). Vert./Přel. Jája Holišova en/a John Müller (Den Haag: Nijgh en Van Ditmar, 1986).

- Jiří Gruša: Het vragenformulier of Gebed voor een stad en een vriend (Tsj./č. Dotazník aneb Modlitba za jedno město a přítele). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Meulenhoff, 1983).
- Mírko Hanák: Alle vogels vliegen (Tsj./č. Čačky hračky). Vert./Přel. Mies Bouhuys (Haarlem: Holland, 1978).
- Jaroslav Hašek: Schwejk. De avonturen van den braven soldaat Schwejk gedurende den Wereldoorlog (Tsj./č. Osudy dobrého vojáka Švejka ve světové válce). Vert./Přel. S. van Praag (Amsterdam: Meulenhoff, 1929 (1), 1932 (2)).
- Jaroslav Hašek: De lotgevallen van de brave soldaat Švejka in de wereldoorlog (2 delen/díly). (Tsj./č. Osudy dobrého vojáka Švejka ve světové válce). Vert./Přel. Roel Pieters (Amsterdam: Pegasus, 1955 (1), 1980 (3)).
- Jaroslav Hašek: De mensenhandelaar van Amsterdam. Vert./Přel. L. Kisjes e.a./a kol. (Amsterdam: Meulenhoff: Den Pranger, 1970 (1), 1980 (2)).
- Václav Havel: Largo Desolato. Vert./Přel. Sjoerd de Jong en/a Kees Mercks (Amsterdam: Publiektheater, 1987).
- Václav Havel: De verzoeking (Tsj./č. Pokoušení). Vert./Přel. Kees Mercks en/a Sjoerd de Jong (Amsterdam: International Theatre & Film Books, 1992).
- Václav Havel: Posing in de waarheid te leven. Vert. uit het Duits door/Přel. z němčiny Rinke Davids (Amsterdam: Van Gennep, 1989).
- Václav Havel: Brieven aan Olga (Tsj./č. Dopisy Olze). Vert./Přel. P. L. Vrba (Baarn: De Prom, 1989).
- Václav Havel: Angst voor de vrijheid (Tsj./č. Projevy). Vert./Přel. Wilken Engelbrecht (Amsterdam: Van Gennep, 1992).
- Václav Havel: Zomeroverpeinzingen (Tsj./č: Letní přemítání). Vert./Přel. Wilken Engelbrecht (Baarn: De Prom, 1992).
- Václav Havel: Verhoor op afstand (Tsj./č: Dálkový výslech). Uit het Duits vertaald door/z němčiny přel. Anneriek de Jong (Baarn: De Prom, 1991).
- Václav Havel: Naar alle windstreken (Tsj./č: Do různých stran). Vert./Přel. Hans Krijt, Richard Ernest e.a./a kol. (Baarn: De Prom, 1990).
- Vilém Hejl: De verzamelde misdaden van kameraad Hudec. Vert. uit het Duits door/z němčiny přel. Henri van der Burght (Den Haag: Van Hoeve, 1970).
- Iva Hercíková: Hester of waar vrouwen blijven (Tsj./č. Hester, Aneb o čem ženy sní/Aneb co ženy hledají/Aneb s kým ženy zůstávají). Vert./Přel. Edgar de Bruin (Amsterdam/Antwerpen: De Arbeiderspers, 1996).
- Ota Hofman: De bezoekers (Tsj./č. Návštěvníci). Vert./Přel. Hans Krijt an/a Miép Diekmann (Den Haag: Leopold, 1985).
- Daniela Hodrová: Stad der smarten. Het Olšany-rijk (Tsj./č. Trýznivé město. Podobojí). Vert./Přel. Edgar de Bruin (Breda: De Geus-Epo, 1993; deel/díl 2: Poppen (Tsj./č. Kukly), ibidem, 1995).
- Vladimír Holan: Twee meren (15 gedichten/básní). Vert./Přel. Jana Beranová (Amsterdam: Slofpers, 1977).

- Miroslav Holub: Gedichten. Vert./Přel. Jana Beranová (Rotterdam: Beranová, 1971).
- Miroslav Holub: Het gedicht is niet het laatste maar het eerste van de mens (Tsj./č. Ačkoli). Vert./Přel. Jana Beranová (Rotterdam: Beranová, 1975).
- Egon Hostovský: De Brandstichter (Tsj./č. Žhář). Vert./Přel. Leo Landsman (Antwerpen-Oude God: Boekengilde Die Poorte, 1939).
- Egon Hostovský: Het testament (Tsj./č. Dům bez pána). Vert./Přel. A. E. Bouteljé (Amsterdam: Nederlandse Keurboekery, 1939).
- Bohumil Hrabal: Al te luide eenzaamheid (Tsj./č. Příliš hlučná samota). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Bakker, 1988).
- Bohumil Hrabal: Ik heb de koning van Engeland gediend (Tsj./č. Obsluhoval jsem anglického krále). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Bakker, 1990).
- Bohumil Hrabal: Zwaarbewaakte treinen (Tsj./č. Ostře sledované vlaky). Vert./Přel. Hans Krijt (Amsterdam: Polak en Van Gennep, 1990).
- Bohumil Hrabal: Gekortwiekt (Tsj./č. Postřižiny). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Bakker, 1991).
- Bohumil Hrabal: Het stadje waar de tijd stil is blijven staan (Tsj./č. Městečko, kde se zastavil čas). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Bert Bakker, 1993).
- Bohumil Hrabal: De tedere barbaar (Tsj./č. Něžný barbar). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Prometheus/Bert Bakker, 1994).
- Bohumil Hrabal: Trouwpartijen (Tsj./č. Svatby v domě). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Prometheus/Bert Bakker, 1996).
- Bohumil Hrabal: Vita nuova (Tsj./č. Vita nuova). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Prometheus/Bert Bakker, 1997).
- František Chochola: In en om de boerderij (Zeist: Christoffor, 1987).
- František Chochola: In het bos (Zeist: Christoffor, 1988).
- Václav Jarek: Verhandeling over de korte wonderen. Vert. uit het Frans door/z francouzštiny přel. Nannie Nieland-Weits (Amsterdam: Arena, 1991).
- Klára Jarunková: Olga redt zich wel (Tsj./č. Jediná). Vert./Přel. V. Stalling (De Bilt: De Fontein, 1971).
- Eva Kantůrková: Mijn lotgenoten (Tsj./č. Přítelkyně z domu smutku). Vert./Přel. Mieke Lindenburg (Utrecht/Antwerpen: Veen, 1990).
- Ivan Klíma: Zomerliefde (Tsj./č. Milostné léto). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1987).
- Ivan Klíma: Praagse ochtenden (Tsj./č. Má veselá jitra). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Wereldbibliotheek 1990 (1), 1991 (2)).
- Ivan Klíma: Liefde en straatvuil (Tsj./č. Lásky a smetí). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1992).
- Ivan Klíma: Eiland van de dode koningen (Tsj./č. Ostrov mrtvých králů). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1994).

- Ivan Klíma: Wachten op het donker, wachten op het licht (Tsj./č. Čekání na tmu, čekání na světlo). Vert./Přel. Irma Pieper (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1996).
- Alexandr Kliment: Boheems nachten (Tsj./č. Nuda v Čechách). Vert./Přel. Jan L. Novák (Amsterdam: Elsevier/Manteau, 1980).
- Pavel Kohout: Uit het dagboek van een contrarevolutionair, Praag 8-'68. Vert. uit het Duits door/z němčiny přel. J. F. G. Baars en/a J. W. M. Liefding (Utrecht/Antwerpen: Spectrum, 1969).
- Pavel Kohout: Witboek in de zaak van Adam Juráček. Uit het Duits vertaald door/Z němčiny přel. J. W. M. Liefding (Antwerpen: Scriptoria, 1972).
- Pavel Kohout: De beulse. Uit het Duits vert. door/z němčiny přel. Jeanne E. van Tol (Utrecht: Bruna, 1979).
- Pavel Kohout: August, August, August. Uit het Duits vertaald/Přel. z němčiny (Bussum: De Toneelcentrale, 1985).
- Pavel Kohout: De invallen van de heilige Klara (Tsj./č. Nápady sv. Kláry). Vert./Přel. Gerda Pancras (Antwerpen/Amsterdam: Manteau, 1987).
- Pavel Kohout: Pat, of een koningsspel (Tsj./č. Čachtická paní). (Antwerpen: Dedalus, 1988).
- Pavel Kohout: De reis om de wereld in tachtig dagen (Tsj./č. Cesta kolem světa za 80 dní). (Antwerpen: Dedalus, 1988).
- Jiří Kolář: Denk aan de sneeuw van vorig jaar. Vert./Přel. Jana Beranová (Torrerdam: Cultura Slavica, 1981).
- František Kožík: De grootste der Pierrots (Tsj./č. Největší z Pierrotů). Vert./Přel. C. Vorrink (Amsterdam: Het Wereldvenster, 1948).
- František Kožík: Comenius (Tsj./č. Comenius). (Praag: Orbis, 1980)
- Eda Kriseová: Wat er gebeurde in het gekkenhuis (Tsj./č. Co se stalo...). Vert./Přel. Hank Geerts (Amsterdam: Prometheus, 1991).
- Eda Kriseová: De gebroeders (Tsj./č. Bratři). Vert./Přel. Hank Geerts (Baarn: De Prom, 1995).
- Eda Kriseová: Václav Havel (Tsj./č. Václav Havel. Životopis). Vert./Přel. Hank Geerts (Baarn: De Prom, 1992).
- František Křelina: Magere jaren (Tsj./č. Hubená léta). Vert./Přel. F. Faulhaber en/a E. Faulhaber-Ciskovská (Amsterdam: F. G. Kroonder, 1941).
- Milan Kundera: Het leven is elders (Tsj./č. Život je jinde). Vert./Přel. Jana Beranová (Weesp: Agathon; Baarn: Ambo, 1980 (1), 1986 (3)).
- Milan Kundera: Het boek van de lach en de vergetelheid (Tsj./č. Kniha smíchu a zapomnění). Vert./Přel. Jana Beranová (Weesp: Agathon; Beern: Ambo, 1981 (1), 1990 (7)).
- Milan Kundera: Afscheidswals (Tsjl. Valčík na rozloučení). Vert./Přel. Jana Beranová (Houten: Agathon/Ambo, 1982 (1), 1992 (5/6)).
- Milan Kundera: De onverdragelijke lichtheid van het bestaan (Tsj./č. Nesnesitelná lehkost bytí). Vert./Přel. Jana Beranová (Houten: Agathon/Ambo, 1985 (1-8), 1992 (24)).

- Milan Kundera: Jacques en zijn meester. Uit het Frans vertaald door/Z francouzštiny přel. Ivo Gay (Baan: Ambo, 1986).
- Milan Kundera: Lachwekkende liefdes (Tsj./č. Směšné lásky). Vert./Přel. Jana Beranová (Houten: Agathon/Ambo, 1986 (1), 1992 (6/7)).
- Milan Kundera: De kunst van de roman. Uit het Frans vertaald door/Z francouzštiny přel. Ernst van Altena (Baarn: Ambo, 1987).
- Milan Kundera: De dood zal me omhelzen bij de jasmijn (Tsj./č. Monology). Vert./Přel. Jana Beranová (Baarn: Ambo, 1987).
- Milan Kundera: De grap (Tsj./č. Žert). Vert./Přel. Jana Beranová (Baarn: Ambo, 1989 (2), 1990 (4)).
- Milan Kundera: Onsterfelijkheid (Tsj./č. Nesmrtelnost). Vert./Přel. Jana Beranová (Baarn: Ambo, 1990).
- Leo Landsman: Slovaakse sprookjes. Uit het Duits vertaald/Přel. z němčiny (Brugge: De Kinkhoren [= NS-uitgever!], 1943).
- Leo Landsman: Tsjechische sprookjes. Uit het Duits vertaald/Přel. z němčiny (Brugge: De Kinkhoren, 1945).
- Arnošt Lustig: De reis van Katharina Horowitz (Tsj./č. Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou). Vert./Přel. Mieke Lindenburg (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1994).
- Arnošt Lustig: Het donker kent geen schaduw (Tsj./č. Tma nemá stín). Vert./Přel. Mieke Lindenburg (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1995).
- Milan Macourek: De wenstelefoon (Tsj./č. Kouzelný telefon). Vert./Přel. Hans Krijt en/a Miep Diekmann (Den Haag: Leopold, 1986).
- Milan Macourek: Een schildpad (Tsj./č. Želva). Vert./Přel. Anja Pražáková (Baarn: Arethusa, 1987).
- Heda Margolius-Kovály, Afscheid van Praag (Tsj./č. Na vlastní kůži). Vert./Přel. Nelleke van Maaren en/a Titla Fuchts i (Amsterdam: Contact, 1990).
- Ladislav Mňačko: De dood heet Engelchen (Tsj./č. Smrt si říká Engelchen). Vert./Přel. Theun de Vries (Amsterdam: Pegasus, 1963).
- Ladislav Mňačko: De smaak van de nacht. Uit het Duits vert. door/Z němčiny přel. J. W. Roos (Utrecht: Bruna, 1967).
- Ladislav Mňačko: De zevende nacht, ervaringen van een Tsjechoslowaakse communist. Uit het Duits vertaald door/Z němčiny přel. Johan de Moleenaar (Utrecht: Bruna, 1969).
- Ladislav Mňačko: De nacht van Dresden. Uit het Duits vertaald door/Z němčiny přel. R. van den Akker (Zwolle: Willink, 1970).
- Libuše Moniková: De façade. M.N.O.P.Q. Uit het Duits vertaald door/Z němčiny přel. Rinke Davids (Amsterdam: Van Genneep, 1989).
- Libuše Moniková: Drijfijs. Uit het Duits vert. door/Z němčiny přel. Tinke Davids (Amsterdam: Van Genneep, 1993).
- Vladimír Neff: Uit berekening (Tsj./č. Sňatky z rozumu). (Amsterdam: Geilustreerde Pers, 1970).

- Božena Němcová: Slowaaksche sprookjes. Uit het Duits vertaald door/Z němčiny přel. Leo Landsman. 2 delen/díly. (Brussel-Schaerbeek: Steenlandt, 1943). (Srov. také Erben) [De naam van de schrijfster werd conform de nazistische richtlijnen weergegeven als „Njemtsova“ – Jméno spisovatelky bylo uváděno podle nacistických směrnic jako „Njemtsova“].
- Zdeněk Němeček: Europese cantilene (Tsj./č. Evropská kantiléna). Vert./Přel. Willy Berg (Den Haag: Leopold, 1954).
- Josef Nesvadba: Het verloren gezicht. Vert./Přel. A. J. Richel (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1972).
- Karel Nový: Geld! Een roman uit Praag (Tsj./č. Peníze!). Vert./Přel. Theun de Vries en/a Felicia Szper (Amsterdam: Van Veen, 1934).
- Ivan Olbracht: Nikola Sjuhaj, de onkwetsbare (Tsj./č. Nikola Šuhaj loupežník). Vert./Přel. L. Aletrino (Amsterdam: Scheltens en Giltaz, 1937).
- Ivan Olbracht: Fabels uit India (Tsj./č. O mudrci Bidpajovi a jeho zvířátkách). Vert./Přel. Margot Bakker (Deventer: Kluwer, 1965).
- Jan Otčenášek: Romeo, Julia en de duisternis (Tsj./č. Romeo, Julie a tma). Vert./Přel. Anita Rebel (Amsterdam: Pegasus, 1961).
- Vladimír Páral: Katapult (Tsj./č. Katapult). Vert./Přel. Hans Krijt (Den Haag: Stichting NVSH, 1969).
- Ota Pavel: Karpers voor de Wehrmacht (Tsj./č. Smrt krásných srnců). Vert./Přel. Hans Krijt (Naarden: Strengholt, 1976).
- Luděk Pešek: De expeditie naar de maan. Uit het Duits/Přel. z němčiny (Den Haag, 1969).
- Jan Procházka: De jongen die durfde. Vert./Přel. Miep Diekmann en/a Eric Spoelstra (Den Haag: Leopold, 1975).
- Jan Procházka: Milena (Tsj./č. Tři panny a Magdaléna). Vert./Přel. Eric Spoelstra (Den Haag: Leopold, 1976 (19), 1983 (3)).
- Jan Procházka: Jitka. Vert./Přel. W. Wielek-Berg u.a./a kol. (Den Haag: Leopold, 1978).
- Jan Procházka: Lenka (Tsj./č. Divoké prázdniny). Vert./Přel. Magda van Emde-Boas-Starkenstein (Den Haag: Leopold, 1980 (2)).
- Jan Procházka: Wat een gekke familie. Vert. uit het Duits/Přel. z němčiny (Den Haag: Leopold, 1983).
- Jan Procházka: De oude man en de duiven. Vert. uit het Duits/Přel. z němčiny (Den Haag: Leopold, 1983).
- Jan Procházka: Magdalena (Tsj./č. Tři panny a Magdaléna). Vert./Přel. Marja de Vries (Den Haag: Leopold, 1984).
- Jan Procházka: Een heilig drietal. Vert. uit het Duits/Přel. z němčiny (Den Haag: Leopold, 1985).
- Jan Procházka: Leve de republiek (Tsj./č. Ať žije republika). Vert./Přel. Magda van Emde-Boas (Den Haag: Leopold, 1985 (3)).
- Iva Procházková: De tijd van de geheime wensen (Tsj./č. Čas tajných přání). Vert./Přel. Olga en/A Hans Krijt i.s.m. Miep Diekmann (Den Haag: Leopold, 1993).

- Marie Pujmanová: *Mensen op de Tweesprong* (Tsj./č. Lidé na křižovatce). Vert./Přel. A. E. Bouteljé (Arnhem: Van Loghum Slaterus, 1939).
- Marie Pujmanová: *Spel het met vuur* (Tsj./č. Hra s ohněm). Vert./Přel. Magda van Emde-Boas en/a Willy Berg (Amsterdam: Pegasus, 1950).
- Otfried Pustějovský: *In Praag geen galg*. Vert. uit het Duits door/Z němčiny přel. J. W. J. Megem (Baarn: In den Toren, 1968).
- Jaroslav Putík: *De man met het scheermes* (Tsj./č. Muž s břitvou). Vert./Přel. Hans Geerts (Baarn: De Prom, 1994).
- Olga Scheinpflugová: *Gyuana* (Tsj./č. Gyuana). Vert./Přel. N. Bergmans-Withaar (prem. 18-10-1947 door de Haagsche Comedie (Koninklijke Schouwburg te Den Haag) met Fie Carelsen in de hoofdrol/premiera v Haagské komedii (královské divadlo v Haagu) s Fie Carelsenovou v hlavní roli)
- Jaroslav Seifert: *Laat haar knieën maar m'n hoofd vermorzelen*. Vert./Přel. Jana Beranová (Rotterdam: Beranová, 1978).
- Jaroslav Seifert: *En vaarwel!* Vert./Přel. Jana Beranová (weesp: Agathon, 1984).
- Jaroslav Seifert: *Mozart in Praag* (Tsj./č. Mozart v Praze). Vert./Přel. Toon Rammelt (Baarn: Ambo, 1985).
- Jaroslav Seifert: *Add'io wonderschone vlam!* Vert./Přel. Toon Rammelt (Gorkum: De Mandarijn, 1985).
- Jan Skácel: *Twintig gedichten*. Vert./Přel. Jana Beranová (Rotterdam: Cultura Slavica, 1980).
- Jan Skácel: *Nachthengel*. Vert./Přel. Jana Beranová (Utrecht: Salix Alba, 1984).
- Jiří Stárek: *Brieven uit Tsjechoslowakije – bericht uit de illegaliteit*. Uit het Duits door/Z němčiny přel. Henne van der Kooy (Baarn: In den Toren, 1975).
- Dagmar Stará: *Timmerken* (Amerongen: Gaade, 1979).
- Jan Stavinoha: *Praagse dixieland*. Vert./Přel. Ilja Veldman (Amsterdam: Van Oorschot, 1982 (1), 1991 (2)).
- Jan Stavinoha: *In goede handen*. Vert./Přel. Ilja Veldman (Amsterdam: Querido, 1984).
- Milan Šimečka: *He einde van de stilstand* (Tsj./č. Konec nehybnosti). Vert./Přel. Greet Lentz (Groningen: Boek-Werk, 1991).
- Josef Škvorecký: *De bassaxofoon* (Tsj./č. Legenda Emöke, Bassafoxon). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Bakker, 1980).
- Josef Škvorecký: *Het verleden van Lenka S.* (Tsj./č. Lvíče). Vert./Přel. Sjoerd de Jong (Amsterdam: Bakker, 1983).
- Josef Škvorecký: *Ingenieur van de menselijke ziel* (Tsj./č. Příběh inženýra lidských duší). Vert./Přel. Kees Mercks en/a Edgar de Bruin (Amsterdam: Bakker, 1989).
- Josef Škvorecký: *Scherzo capriccioso. Een vrolijke droom van Dvořak* (Tsj./č. Scherzo capriccioso. Veselý sen o Dvořákovi). Vert./Přel. Edgar de Bruin (Baan: Ambo, 1990).

- Josef Škvorecký: De lafaards (Tsj./č. Zbabělci). Vert./Přel. Edgar de Bruin (Baarn: Ambo, 1992).
- Karel Sidon: Droom van mijn vader (Tsj./č. Sen o mém otci). Vert./Přel. Edgar de Bruin (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1993).
- Karel Sidon: Droom van mijzelf (Tsj./č. Sen o mně). Vert./Přel. Edgar de Bruin (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1994).
- Josefa Slánská: De waarheid over mijn man (Tsj./č. Zpráva o mém muži). Uit het Frans vert. door/Z francouzštiny přel R. W. M. Kliphuis-Vlaskamp (Leiden: A.W. Sijthoff, 1969).
- Josef Toman: Don Juan (Tsj./č. Don Juan). Vert./Přel. Johan van Wijk (Den Haag: Zuid-Hollandsche Uitgeversmij., 1969).
- Ludvík Vaculík: De bijl (Tsj./č. Sekyra). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Meulenhoff, 1978).
- Ludvík Vaculík: Guinese biggetjes (Tsj./č. Morčata). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Meulenhoff, 1975 (1), 1987 (2 – ten gevolge van Nijhoff-prijs/kvůli získání Nijhoffovy ceny)).
- Vladislav Vančura: De bakker Jan Marhoul (Tsj./č. Jan Marhoul). Vert./Přel. D. P. Peet (Den Haag: Kruseman, 1969).
- Michal Viewegh: Te gekke jaren (Tsj./č. Báječná léta pod psa). Vert./Přel. Edgar de Bruin (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1995).
- Michal Viewegh: De opvoeding van Boheemse meisjes (Tsj./č. Výchova dívek v Čechách). Vert./Přel. Edgar de Bruin (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1996).
- Jan Vladislav: Hij herkende aan de appel de bloesem). Vert./Přel. Jana Beranová (Rotterdam: Cultura Slavica, 1979).
- Jiří Weil: De ster van Josef Roubiček (Tsj./č. Život s hvězdou). Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Van Gennep, 1989).
- Jiří Wolker: Sprookjes. Vert./Přel. Zuzana Nelissen-Bradová en/a Mechtild van der Sommen. Ill. Pim Leefland (Den Haag: Omniboek, 1979).
- Ludo Zúbek: De verborgen bron (Tsj./č. Skrytý pramen). Vert./Přel. Marianna Vlasta van Brakel-Pollak (Amsterdam, 1967).

*Anthologieën met vertalingen van poëzie van meer dichters/
Antologie s překlady poezie více autorů:*

- Steen in september. Vert./Přel. Kees Mercks (Amsterdam: Perdu, 1989)
- Regenboog aan de Vltava. Vert./Přel. Jana Beranová (Point 33; Meerbeke-Ninove: International poetry & correspondence, 1994).